

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti
yanında Ali Attestasiya Komissiyası
Rəyasət Heyətinin 29.09.2020-ci il tarixli
qərarı ilə təsdiq edilmiş, 29.01.2021-ci il, 09.12.2022-ci il,
12.05.2023-cü il tarixli qərarları ilə
əlavə və dəyişikliklər edilmişdir.

Fəlsəfə doktoru imtahanlarının keçirilmə Qaydası

1. Ümumi müddəalar

1.1. “Fəlsəfə doktoru imtahanlarının keçirilmə Qaydası” (bundan sonra - Qayda) Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2019-cu il 11 iyun tarixli 728 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş “Elmi dərəcələr verilməsi qaydası haqqında Əsasnamə”nin 2.11-ci bəndinə uyğun olaraq hazırlanmışdır.

1.2. Fəlsəfə doktoru imtahanlarının verilməsi iddiaçının dissertasiya müdafiəsinə buraxılması üçün mütləq şərtidir.

1.3. Fəlsəfə doktoru imtahanları fəlsəfə doktoru elmi dərəcəsi iddiaçısının attestasiyasının əsas tərkib hissəsi olub, dissertasiyanın ilkin müzakirəsinədək verilir və iddiaçının ixtisas üzrə bilik səviyyəsini müəyyən edir.

1.4. Fəlsəfə doktoru imtahanları aşağıdakı fənlər üzrə verilir:

- ixtisas fənni (dissertasiya iki ixtisas üzrə hazırlandığı halda həmin ixtisas fənlərinin hər birindən);
- xarici dil (dissertasiyanı Azərbaycan və ya rus dillərində yazan və müdafiə edən iddiaçılar üçün ingilis, alman və ya fransız dillərindən biri);
- Azərbaycan dili (dissertasiyanı Azərbaycan dilində yazan və müdafiə edən əcnəbi və vətəndaşlığı olmayan iddiaçılar üçün).

1.5. Fəlsəfə doktoru imtahanlarının nəticələri həmin imtahanların verildiyi tarixdən dissertasiyanın ilkin müzakirəsinədək beş il müddətində etibarlı sayılır.

1.6. İddiaçılara hər bir fəlsəfə doktoru imtahanı üzrə onun nəticəsini özündə əks etdirən və Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Ali Attestasiya Komissiyasının (bundan sonra - Komissiya) müəyyən etdiyi formada şəhadətnamə (Əlavə 8.1, Əlavə 8.2 və Əlavə 8.3) verilir.

2. İxtisas fənnindən fəlsəfə doktoru imtahanının keçirilməsi

2.1. İxtisas fənni üzrə fəlsəfə doktoru imtahanı iddiaçının seçiminə uyğun olaraq, dissertasiya işinin yerinə yetirildiyi və ya dissertasiya müdafiəsinin keçiriləcəyi elmi müəssisə və təşkilatda, ali təhsil müəssisəsində verilir.

2.2. İxtisas fənni üzrə fəlsəfə doktoru imtahanı ildə iki dəfədən az olmamaqla yaz və payız sessiyalarında keçirilir. İmtahanın keçiriləcəyi tarix, vaxt və yer müvafiq elmi müəssisə və təşkilat, ali təhsil müəssisəsi rəhbərinin əmri ilə təsdiq olunur.

2.3. İxtisas fənni üzrə fəlsəfə doktoru imtahanının keçiriləcəyi tarix barədə məlumat bir ay əvvəl müvafiq elmi müəssisə və təşkilatların, ali təhsil müəssisələrinin rəsmi internet saytında yerləşdirilir.

2.4. İxtisas fənni üzrə fəlsəfə doktoru imtahanı Komissiya tərəfindən təsdiq edilmiş müvafiq proqram əsasında keçirilir.

2.5. Müvafiq proqramların elektron versiyaları (məzmununda dövlət sirri təşkil edən məlumatlar olan ixtisaslar üzrə proqramlar istisna olmaqla) elmi müəssisə və təşkilatların, ali təhsil müəssisələrinin rəsmi internet saytında yerləşdirilir, çap versiyaları doktorantura şöbələrində və elmi kitabxanalarda saxlanılır.

2.6. Dissertasiyanın mövzusu iki ixtisası əhatə etdikdə hər iki ixtisasdan fəlsəfə doktoru imtahanı verilir.

2.7. İxtisas fənni üzrə fəlsəfə doktoru imtahanının keçirilməsi üçün elmi müəssisə və təşkilat, ali təhsil müəssisəsi rəhbərinin əmri ilə hər bir ixtisas üzrə tərkibi beş nəfərdən az olmamaqla sədr, sədr müavini və üzvlərdən ibarət imtahan komissiyası yaradılır.

2.8. İxtisas fənni üzrə fəlsəfə doktoru imtahanının keçirilməsi üçün yaradılan imtahan komissiyalarında (bundan sonra – imtahan komissiyaları) müvafiq ixtisas üzrə azı iki elmlər doktoru və ya professor olmaqla yüksəkixtisaslı elmi kadrlar təmsil olunurlar. İmtahan komissiyalarının tərkibinə digər elmi müəssisə və təşkilatların, ali təhsil müəssisələrinin yüksəkixtisaslı mütəxəssisləri daxil edilə bilər.

2.9. İmtahan komissiyası sədrinin (və ya sədr müavininin) və azı bir elmlər doktorunun iştirakı təmin edilməklə, azı üç üzvü iştirak etdikdə ixtisas fənni üzrə fəlsəfə doktoru imtahanının keçirilməsinə yol verilir.

2.10. İxtisas fənni üzrə fəlsəfə doktoru imtahanında iştirak etmək üçün dissertasiya işinin yerinə yetirildiyi və ya dissertasiya müdafiəsinin keçiriləcəyi elmi müəssisə və təşkilata, ali təhsil müəssisəsinə aşağıdakı sənədlər təqdim edilir:

- şəxsiyyəti təsdiq edən sənədin surəti əlavə olunmaqla iddiaçının ərizəsi;
- iddiaçı ixtisas fənni üzrə fəlsəfə doktoru imtahanının keçiriləcəyi elmi müəssisə və təşkilatın, ali təhsil müəssisəsinin doktorantı (dissertantı, adyunktı) olmadığı halda, onun dissertasiya işinin yerinə yetirildiyi müəssisədən müvafiq müraciət məktubu.

2.11. İxtisas fənni üzrə fəlsəfə doktoru imtahanına buraxılan şəxslərin siyahısı müvafiq elmi müəssisə və təşkilat, ali təhsil müəssisəsi rəhbərinin əmri ilə təsdiq edilir.

2.12. İxtisas fənni üzrə fəlsəfə doktoru imtahanı Komissiya tərəfindən təsdiq edilmiş müvafiq proqram əsasında imtahan komissiyası tərəfindən tərtib edilən və elmi müəssisə və təşkilatın, ali təhsil müəssisəsinin müvafiq möhürü ilə təsdiqlənmiş biletlər üzrə yazılı və şifahi keçirilir.

2.13. İxtisas fənni üzrə fəlsəfə doktoru imtahanının müddəti 2 saat 30 dəqiqədir.

2.14. İddiaçı sualları 2 saat ərzində cavab vərəqində yazılı, 30 dəqiqə ərzində imtahan komissiyasının üzvləri qarşısında şifahi qaydada cavablandırır.

2.15. Cavab vərəqləri əvvəlcədən elmi müəssisə və təşkilatın, ali təhsil müəssisəsinin müvafiq möhürü ilə təsdiqlənir.

2.16. Hər bir imtahan bileti ixtisas üzrə dörd sualdan ibarətdir. İddiaçının biletində olan suallar və onlara verilən cavablar cavab vərəqində qeyd edilir. İddiaçının dissertasiya mövzusunə dair beşinci sual imtahan komissiyasının üzvləri tərəfindən ona şifahi cavablandırma zamanı verilir və imtahan vərəqində qeyd edilmir.

2.17. İddiaçıların cavab vərəqləri bir il ərzində fəlsəfə doktoru imtahanının verildiyi müvafiq elmi müəssisə və təşkilatda, ali təhsil müəssisəsində saxlanılır.

2.18. İmtahan komissiyasının üzvləri iddiaçıya biletə düşən suallar çərçivəsində və dissertasiya mövzusunə dair əlavə dəqiqləşdirici suallar verə bilərlər.

2.19. İxtisas fənni üzrə fəlsəfə doktoru imtahanının nəticəsində imtahan komissiyası üzvləri tərəfindən iddiaçının bilik səviyyəsi “İmtahan nəticələrinin qiymətləndirilməsi meyarları”na (Əlavə 8.4) müvafiq olaraq “əla”, “yaxşı”, “kafi” və ya “qeyri-kafi” ilə qiymətləndirilir.

2.20. İmtahan komissiyalarının qərarı protokolla rəsmiləşdirilir (Əlavə 8.5). Protokolda imtahan komissiyasının hər bir üzvünün elmi dərəcəsi, elmi adı, adı, soyadı və atasının adı, iddiaçının adı, atasının adı, soyadı, fəlsəfə doktoru imtahanlarının verildiyi elm sahəsinin adı, ixtisasın adı və şifrəsi, dissertasiyanın mövzusu, iddiaçıya bilet üzrə və

əlavə verilən suallar, iddiaçının fəlsəfə doktoru imtahanı üzrə bilik səviyyəsinin qiymətləndirilməsinə dair yekun nəticə qeyd edilir. Protokol imtahan komissiyasının sədri və üzvləri tərəfindən imzalanır, elmi müəssisə və təşkilat, ali təhsil müəssisəsi tərəfindən müvafiq qaydada təsdiq olunur.

2.21. İddiaçı ixtisas fənni üzrə fəlsəfə doktoru imtahanını vermək üçün üzrlü səbəbdən imtahana gəlmədikdə, imtahanın verilməsi onun şəxsi ərizəsi əsasında növbəti imtahan sessiyası zamanı təşkil edilir.

2.22. İddiaçının ixtisas fənni üzrə fəlsəfə doktoru imtahanının nəticəsi “qeyri-kafi” qiymətləndirildikdə ona şəhadətnamə verilmir. Bu halda iddiaçının təkrar imtahan verməsinə altı aydan tez olmamaq şərtilə icazə verilir.

3. Xarici dil, habelə əcnəbi və vətəndaşlığı olmayan iddiaçılar üçün Azərbaycan dili üzrə fəlsəfə doktoru imtahanının keçirilməsi

3.1. Xarici dil, habelə əcnəbi və vətəndaşlığı olmayan iddiaçılar üçün Azərbaycan dili üzrə fəlsəfə doktoru imtahanı Azərbaycan Respublikasının Dövlət İmtahan Mərkəzi (bundan sonra – DİM) tərəfindən keçirilir.

3.2. Xarici dil, habelə əcnəbi və vətəndaşlığı olmayan iddiaçılar üçün Azərbaycan dili üzrə fəlsəfə doktoru imtahanının məzmunu, imtahanın keçirilmə qaydası, nəticələrinin qiymətləndirilməsi meyarları və keçid balı Komissiya ilə razılaşdırılmaqla, DİM tərəfindən müəyyənləşdirilir.

3.3. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2010-cu il 1 iyul tarixli 129 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş “Doktoranturaların yaradılması və doktoranturaya qəbul Qaydaları”na müvafiq olaraq doktoranturaya qəbul zamanı xarici dil imtahanından bu Qaydanın 3.2-ci bəndi ilə nəzərdə tutulan qaydada müəyyən edilən keçid balını toplamış iddiaçılar dissertasiyalarını həmin imtahanı verdikləri tarixdən beş il müddətində ilkin müzakirəyə təqdim etdikləri təqdirdə xarici dil üzrə fəlsəfə doktoru imtahanından azad olunurlar.

3.4. Xarici dil üzrə B2 və ya daha yüksək səviyyəli beynəlxalq dil sertifikatına (IELTS, TOEFL, Cambridge English Qualifications, TestDaF, DELF, DALF, STANAG) malik olanlar həmin sertifikatın qüvvədə olduğu müddətdə (etibarlılıq müddəti müəyyən edilməyən beynəlxalq sertifikatlar verildiyi tarixdən beş il müddətinə) xarici dil üzrə

fəlsəfə doktoru imtahanından azad olunurlar. Həmin şəxslər sertifikatlarının notariat qaydasında təsdiq edilmiş surətini attestasiya sənədlərinə əlavə etməlidirlər. Beynəlxalq dil sertifikatları üzrə səviyyələrin xarici dil üzrə fəlsəfə doktoru imtahanı nəticələrinə ekvivalentliyi Komissiya tərəfindən müəyyənləşdirilir.

3.5. İddiaçının xarici dil, habelə əcnəbi və vətəndaşlığı olmayan iddiaçılar üçün Azərbaycan dili üzrə fəlsəfə doktoru imtahanının nəticəsi “qeyri-kafi” qiymətləndirildikdə ona şəhadətnamə verilmir.

4. Yekun müddəa

4.1. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2019-cu il 11 iyun tarixli 728 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş “Elmi dərəcələr verilməsi qaydası haqqında Əsasnamə”nin 2.13-cü bəndinə əsasən iddiaçının hazırladığı dissertasiyanın profili üzrə elm sahəsində ali təhsili olmadıqda (tibb və baytarlıq elmləri istisna olmaqla), həmin elm sahəsinin ümumelmi əsaslarından verilən əlavə imtahanın keçirilməsi zamanı bu Qaydanın müddəaları tətbiq edilir.

(elmi müəssisə və təşkilatın, ali təhsil müəssisəsinin adı)

İxtisas fənni üzrə fəlsəfə doktoru imtahanının nəticələrinə dair

ŞƏHADƏTNAMƏ

Verilir

(adı, atasının adı, soyadı)

ondan ötrü ki, o,

(gün, ay, il)

tarixində

elm sahəsi üzrə

(elm sahəsinin adı)

ixtisasından

(ixtisasın şifri və adı)

fəlsəfə doktoru imtahanını vermiş, _____ yekun balla _____ qiymətləndirilmişdir.

(bal)

("əla", "yaxşı" və ya "kafi")

Bu şəhadətnamə dissertasiyanın ilkin müzakirəsində beş il müddətində etibarlı sayılır.

Elmi müəssisə və təşkilatın,

ali təhsil müəssisəsinin rəhbəri

(imza)

(elmi dərəcəsi, elmi adı, adı, atasının adı, soyadı)

M.Y.

(Bu şəhadətnamə ixtisas fənni üzrə fəlsəfə doktoru imtahanı protokolunun surəti ilə birlikdə təqdim edilir)

Azərbaycan Respublikasının Dövlət İmtahan Mərkəzi

Xarici dil üzrə fəlsəfə doktoru imtahanının nəticələrinə dair

ŞƏHADƏTNAMƏ

Verilir

_____ (adı, atasının adı, soyadı)

ondan ötrü ki, o,

_____ (gün, ay, il)

tarixində

_____ dili üzrə fəlsəfə doktoru imtahanını vermiş,

_____ (ingilis, alman və ya fransız)

_____ yekun balla

_____ (bal)

_____ ("əla", "yaxşı" və ya "kafi")

qiymətləndirilmişdir.

Bu şəhadətnamə dissertasiyanın ilkin müzakirəsində beş il müddətində etibarlı sayılır.

Direktorlar Şurasının sədri

_____ (imza)

_____ (adı, soyadı)

M.Y.

Azərbaycan Respublikasının Dövlət İmtahan Mərkəzi

Əcnəbi və vətəndaşlığı olmayan iddiaçılar üçün Azərbaycan dili üzrə fəlsəfə
doktoru imtahanının nəticələrinə dair

ŞƏHADƏTNAMƏ

Verilir

_____ (adı, atasının adı, soyadı)

ondan ötrü ki, o,

tarixində Azərbaycan dili üzrə

fəlsəfə doktoru imtahanını vermiş, _____ yekun balla _____ qiymətləndirilmişdir.
(bal) ("əla", "yaxşı" və ya "kafi")

Bu şəhadətnamə dissertasiyanın ilkin müzakirəsindək beş il müddətində etibarlı sayılır.

Direktorlar Şurasının sədri

_____ (imza)

_____ (adı, soyadı)

M.Y.

Fəlsəfə doktoru imtahan nəticələrinin qiymətləndirilməsi meyarları

1. İxtisas fənni üzrə fəlsəfə doktoru imtahanı zamanı iddiaçının hər bir suala cavabı 0-10 arası balla qiymətləndirilir.

2. İddiaçı sualı cavablandıra bilmədikdə 0 balla və ya düzgün cavablandırmadıqda 1-2 balla, qismən cavablandırdıqda 3-4 balla, qənaətbəxş 5-6 balla, yaxşı cavablandırdıqda 7-8 balla və tam, dolğun cavablandırdıqda 9-10 balla qiymətləndirilir.

3. İmtahan komissiyasının hər bir üzvü iddiaçının hər bir sual üzrə cavabını ayrılıqda qiymətləndirir.

4. İddiaçının ixtisas fənni üzrə bilik səviyyəsi qiymətləndirilərkən imtahan komissiyası üzvləri tərəfindən aşağıdakı meyarlar müəyyən edilir:

- ixtisas fənni üzrə fəlsəfə doktoru imtahanı proqramı ilə nəzərdə tutulan materialın mənimsənilmə səviyyəsi;

- praktiki tapşırıqların yerinə yetirilməsi zamanı nəzəri biliklərdən istifadə etmə bacarığı;

- sualların əsaslı, dəqiq, mahiyyəti üzrə və mümkün qədər qısa şəkildə cavablandırılması.

5. İddiaçının cavabları onun bilik və bacarıqlarının səviyyəsinə uyğun olaraq aşağıdakı kimi qiymətləndirilir:

- “əla” (45-50 bal) - ixtisas fənni üzrə fəlsəfə doktoru imtahanı proqramı həcmində dərin və hərtərəfli biliyə malik olmaq, əldə olunmuş biliyi təcrübədə düzgün və dəqiq tətbiq etmək, cavabları məntiqi cəhətdən düzgün qurmaq, proqramla tövsiyə edilmiş əlavə ədəbiyyat barədə məlumatlı olmaq;

- “yaxşı” (35-44 bal) - ixtisas fənni üzrə fəlsəfə doktoru imtahanı proqramı həcmində dəqiq və kifayət qədər biliyə malik olmaq, sualları cüzi səhvlərə yol verməklə cavablandırmaq, nəzəri biliyi təcrübədə düzgün tətbiq etmək, məzmunu dəqiq şərh edə bilmək;

- “kafi” (25-34 bal) - ixtisas fənni üzrə fəlsəfə doktoru imtahanı proqramı həcmində məlumatlı olmaq, sualları müəyyən səhvlərə yol verməklə cavablandırmaq,

həmin səhvləri imtahan komissiyası üzvlərinin əlavə dəqiqləşdirici sualları nəticəsində aradan qaldırmaq, biliyi təcrübədə düzgün tətbiq etmək;

- “qeyri-kafi” (0-24 bal) - sualları cavablandırarkən ciddi səhvlərə yol vermək, sualın mahiyyətini anlamamaq, biliyi təcrübədə tətbiq edə bilməmək, imtahan komissiyası üzvlərinin əlavə dəqiqləşdirici suallarını cavablandırmamaq.

6. Yekun qiymətin müəyyən edilməsi məqsədilə imtahan komissiyası üzvlərinin verdikləri ballar toplanaraq ümumi orta bal hesablanır və protokola qeyd edilir.

7. Hesablama nəticəsində iddiaçının yekun orta balı tam ədəd olmadıqda, yuvarlaqlaşdırılaraq protokolda tam ədəd qeyd edilir.

8. Xarici dil, habelə əcnəbi və vətəndaşlığı olmayan iddiaçılar üçün Azərbaycan dili üzrə fəlsəfə doktoru imtahanı nəticələrinin qiymətləndirilməsi meyarları Komissiya ilə razılaşdırılmaqla, DİM tərəfindən müəyyənləşdirilir.

_____ (elmi müəssisə və təşkilatın, ali təhsil müəssisəsinin adı)

İmtahan komissiyasının « _____ » _____ 20__ -ci il tarixli

PROTOKOLU № _____

İmtahan komissiyasının tərkibi:

1. _____
(elmi dərəcəsi, elmi adı, adı, atasının adı, soyadı)
2. _____
(elmi dərəcəsi, elmi adı, adı, atasının adı, soyadı)
3. _____
(elmi dərəcəsi, elmi adı, adı, atasının adı, soyadı)
4. _____
(elmi dərəcəsi, elmi adı, adı, atasının adı, soyadı)
5. _____
(elmi dərəcəsi, elmi adı, adı, atasının adı, soyadı)

Komissiyanın tərkibi “ _____ ” _____ 20__ -ci il _____ №-li əmrlə təsdiq edilib.

İmtahan komissiyası tərəfindən

_____ (iddiaçının adı, atasının adı, soyadı)

_____ ixtisasında _____ elm sahəsi üzrə
(ixtisasın şifri və adı) (elm sahəsinin adı)

_____ (dissertasiyanın mövzusu)

mövzusunda yazdığı dissertasiyanın müdafiəsinə buraxılması üçün

_____ (ixtisas fənninin adı)

fənnindən fəlsəfə doktoru imtahanı götürülmüşdür.

Bilet üzrə imtahan sualları:

1. _____
2. _____
3. _____

4. _____

Dissertasiya mövzusunə dair sual:

5. _____

Əlavə dəqiqləşdirici suallar:

1. _____

2. _____

3. _____

İddiaçının cavabları imtahan komissiyasının üzvləri tərəfindən aşağıdakı kimi qiymətləndirilmişdir:

1. _____
(komissiya üzvünün adı, soyadı və verdiyi bal)

2. _____
(komissiya üzvünün adı, soyadı və verdiyi bal)

3. _____
(komissiya üzvünün adı, soyadı və verdiyi bal)

4. _____
(komissiya üzvünün adı, soyadı və verdiyi bal)

5. _____
(komissiya üzvünün adı, soyadı və verdiyi bal)

Yekun qərar:

_____ (iddiaçının adı, atasının adı, soyadı)

_____ ixtisasında _____ elm sahəsi üzrə
(ixtisasın şifri və adı) (elm sahəsinin adı)

_____ mövzusunda yazdığı
(dissertasiyanın mövzusu)

dissertasiyanın müdafiəsinə buraxılması üçün _____
(ixtisas fənninin adı)

_____ fənnindən fəlsəfə
(ixtisas fənninin adı)

doktoru imtahanının nəticəsi _____ balla _____ qiymətləndirilmişdir.
(bal) ("əla", "yaxşı", "kafi" və ya "qeyri-kafi")

İmtahan komissiyasının sədri:

_____ (imza) _____ (adı, atasının adı, soyadı)

Komissiya üzvləri:

_____	_____
(imza)	(adı, atasının adı, soyadı)
_____	_____
(imza)	(adı, atasının adı, soyadı)
_____	_____
(imza)	(adı, atasının adı, soyadı)
_____	_____
(imza)	(adı, atasının adı, soyadı)

Qeyd:

Protokol elmi müəssisə və təşkilat, ali təhsil müəssisəsi tərəfindən müvafiq qaydada təsdiq olunur.